

Handläggare

Annika Westin
0152-29664

Socialnämndens

Månadsrapport oktober 2023 socialnämnden

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att

1. godkänna månadsrapporten, daterad 2023-11-15
2. ge kontoret i uppdrag att på nästkommande nämndsammanträde presentera ett förslag på åtgärdsplan för att minska det prognostiserade underskottet

Beskrivning av ärendet

Månadsrapport oktober 2023 omfattar ett ekonomiskt utfall för perioden januari till oktober samt en helårsprognos.

Socialnämnden redovisade per sista oktober en negativ avvikelse med 31,4 miljoner kronor. Socialnämndens helårsprognos är ett underskott på 39,7 miljoner kronor inklusive åtgärder på 7,0 miljoner kronor enligt åtgärdsplan, vilket motsvarar en budgetavvikelse med 4,6 procent. Trots vidtagna åtgärder i åtgärdsplanen har prognosen försämrats med 18,6 miljoner kronor sedan augusti.

Underskottet i utfall och prognos förklaras främst av att hemtjänstens egen regi har haft och kommer att ha högre kostnader än beslutad ersättningsnivå samt av myndighets höga kostnader för inhyrd personal och ökade kostnader för framför allt externa placeringar av barn och unga till följd av grov kriminalitet, som har ökat mer än förväntat. Alla planerade åtgärder i åtgärdsplanen har ännu inte hunnit få önskad effekt vilket medfört att prognosen i oktober behövts justerats till det sämre. Handlingsplan för alla enheter med underskott har tillskapats och följs upp månatligen för att nå balans.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

Socialnämndens prognostiserade resultat följs upp i samband med den löpande ekonomiska uppföljningen.

Uppföljning

Beslutet följs upp inom ramen för den löpande ekonomiska uppföljningen.

Beslutsunderlag

Rapport, Oktober månadsrapport 2023 socialnämnden, 2023-11-15

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

Kommunrevisionen för kännedom

Marjo Savelius
Socialchef

Annika Westin
Verksamhetscontroller

Carolina Eriksson
Ekonomicontroller

Socialnämnden

Månadsrapport 2023

2023-10-31

MÅNADSRAPPORT OKTOBER

Innehåll

Driftredovisning.....	2
Kommentarer till resultat	2
Kommentarer till prognos	3
Kommentarer till nettokostnadsförändring.....	4
Ramprotokoll	5
Åtgärdsplan.....	6
Investeringsredovisning	8
Kommentarer till årets utfall och helårsprognos innevarande år	8
Kommentarer till total budget och prognos.....	8

Driftredovisning

	Utfall Jan - Okt 2023	Budget Jan - Okt 2023	Avvikelse Jan - Okt 2023	Prognos helår 2023	Budget helår 2023	Prognos Avvikelse
Socialnämnden	-1.3	-1.8	0.5	-2.1	-2.2	0.1
Socialkontoret	-7.9	-24.5	16.6	-9.5	-29.5	20.0
Myndighet	-250.7	-210.8	-40.0	-307.0	-254.7	-52.3
Individ och familjeomsorg	-56.9	-66.2	9.3	-70.2	-79.7	9.5
Äldreomsorg	-237.9	-211.9	-26.1	-285.1	-257.0	-28.1
Hälso- och Sjukvård	-65.8	-64.9	-0.9	-79.0	-78.4	-0.6
Funktionshinderomsorg	-106.3	-110.6	4.3	-127.8	-134.0	6.2
Administration och digitalisering SK	-20.8	-25.6	4.8	-25.5	-30.9	5.4
Socialnämnden	-747.7	-716.4	-31.4	-906.2	-866.5	-39.7

Kommentarer till resultat

Driftredovisningen omfattar ett ekonomiskt utfall för januari till oktober per verksamhetsområde. Socialnämnden redovisade per sista oktober en negativ avvikelse med 31,4 miljoner kronor. Underskottet förklaras främst av att hemtjänstens egen regi har haft högre kostnader än beslutad ersättningsnivå samt att det inom myndighet har varit höga kostnader för inhyrd personal och fler placeringar av barn och unga till följd av grov kriminalitet, samt ökade placeringar av vuxna. Ökade kostnader i form av höjda arvoden och ersättningar till familjehem har också påverkat kostnadsutvecklingen. De särskilda boendena redovisade också ett underskott för perioden vilket beror på hög

sjukfrånvaro och svårigheter att hantera den stora andelen resurstimmar som finns ute på enheterna, en effekt av införandet av heltid som norm.

Nämnden har även verksamheter som redovisade överskott vilket bland annat kan förklaras av vakanta tjänster och lägre kostnader än budgeterat för trygghetslarm. Överskottet berodde även på budgeterade buffertar som inte har fördelats ut till respektive verksamhetsområde. Buffertarna är främst till för att täcka eventuella kostnadsökningar till följd av volymökningar samt ett prognostiserat underskott inom hemtjänsten.

Kommentarer till prognos

Socialnämndens helårsprognos är ett underskott på 39,7 miljoner kronor inklusive åtgärder på 7,0 miljoner kronor enligt åtgärdsplan, vilket motsvarar en budgetavvikelse med 4,6 procent. Trots vidtagna åtgärder i åtgärdsplanen har prognosen försämrats med 18,6 miljoner kronor sedan augusti på grund av ökade kostnader för framförallt externa placeringar, som har ökat mer än förväntat. Alla planerade åtgärder i åtgärdsplanen har ännu inte hunnit få önskad effekt vilket medfört att prognosen i oktober behövs justerats till det sämre. Handlingsplan för alla enheter med underskott har tillskapats och följs upp månatligen för att nå balans.

Underskottet i helårsprognosen beror på att kostnaderna för köp av externa placeringar av barn, unga och vuxna förväntas fortsätta vara högre än budgeterat. Framförallt förväntas kostnaderna för placeringar av barn och unga fortsätta öka på grund av problematik med bland annat grov kriminalitet. För att möta behovet av fler inkomna ärenden, högt antal öppna utredningar samt komplexiteten i ärendena har arbetsbelastningen varit svår under en längre tid vilket påverkat nyttjandet av inhyrd personal. Socialsekreterare är dessutom svårrekryterade, framförallt har det varit svårt att rekrytera personal som ska arbeta med barn där särskilda behörighetskrav ställs vilket medför höga kostnader för inhyrd personal.

En ytterligare förklaring till underskottet i helårsprognosen är att kostnaderna för hemtjänstens egen regi är högre än beslutad ersättningsnivå. De höga kostnaderna förklaras bland annat av att brukarnas behov av insatser snabbt kan ändras vilket kräver en flexibilitet att kunna ställa om bemanningen för att parera nyinkomna och avbokade beslut. Högre administrativa kostnader i början på året beror på en omorganisation som innebär att personal från tre tidigare enheter delades upp på fyra och den nya organisationen kräver ytterligare en enhetschef och en samordnare.

Därutöver täcker inte uppräkningsnivån på 4,6 procent för 2023 de faktiska kostnadsökningarna.

Äldreomsorgens särskilda boenden prognostiserar också med ett underskott vilket beror på högre kostnader för sjukfrånvaro och svårigheter att hantera den stora andelen resurstimmar som finns ute på enheterna på grund av heltid som norm. Ett arbete med riktade insatser för att sänka sjukfrånvaron har påbörjats i samverkan med HR-avdelningen. Även Hälso- och sjukvård prognostiserar med ett underskott vilket beror på att kostnaderna för inhyrda sjuksköterskor har varit hög.

Inom verksamhetsområdet finns verksamheter som prognostiserar med överskott. Dessa beror främst på de budgeterade buffertarna och vakanta tjänster men kan även förklaras av lägre kostnader för trygghetslarm inom särskilda boenden på grund av en avbruten upphandling samt av lägre kostnader för larm- och bevakning på grund av ett uppsagt avtal.

Kommentarer till nettokostnadsförändring

	Utfall Jan - Okt 2023	Utfall Jan - Okt 2022	Utfall helår 2022	Prognos helår 2023
Socialnämnden	-747.7	-652.1	-790.5	-906.2

Tabellen visar nettokostnadsförändringen för socialnämndens verksamheter totalt under 2023 jämfört med samma period föregående år. För perioden januari till oktober 2023 var nettokostnaden 747,7 miljoner kronor vilket motsvarar 14,7 procent och är en ökning med 95,6 miljoner kronor jämfört med samma period föregående år. Ökningen kan framförallt förklaras av ökade kostnader för köp av huvudverksamhet vilket främst beror på fler och längre placeringar av barn, unga och vuxna. Ökningen mellan åren kan även förklaras av ökade kostnader för inhyrd personal. Till följd av det högre utfallet för perioden förväntas också utfallet vid årets slut att vara högre jämfört med föregående år.

Ramprotokoll

Summa av Budget		
Kategori	Beslut	Summa
Flerårsplan 2023	KF 2022-12-12, § 281	857 300
Justering för ers till förtroendevalda	KF 2022-12-12, § 283	706
Justering avskrivningar och räntor	KF 2002-08-26, § 115	363
Hysesjustering	KF 2002-08-26, § 115	2 226
Löneprioritering 2023	KF 2002-08-26, § 115	377
Justering löneökning Kommunals avtalsområde	KF 2002-08-26, § 115	2 093
Organisationsförändring KAA	KF 2002-08-26, § 115	-632
Demografisk volymavstämning 1	KF 2002-08-26, § 115	4 100
Totalsumma		866 533

Kommunfullmäktige beslutade 2022-12-12 om de ekonomiska ramarna för 2023–2025. Därefter har budgeten för 2023 justerats med ändrade ersättningar till förtroendevalda, löneprioriteringar, kompensation för avskrivningar och räntor på investeringar från 2022, ökade hyreskostnader för lokaler samt ersättning för ökat antal äldre. Socialnämndens budgetram uppgår därmed till 866,5 miljoner kronor.

Åtgärdsplan

Åtgärdsplan för socialnämnden			2023		2024		Totalt 2023-2024	
Belopp i tkr	Datum (1)	Ansvarig (2)	Planerad årseffekt	Prognos/ utfall	Planerad årseffekt	Prognos/ utfall	Planerad effekt	Prognos/ utfall
Pågående åtgärder								
Förändrad nattbemanning inom funktionshinderomsorgen	2023-05-22	Verksamhetschef Funktionshinderomsorgen	-1 300				-1 300	0
Uppsagt avtal inom Administration och Digitalisering	2023-05-22	Verksamhetschef Administration och Digitalisering	-500	-530	-840		-1 340	-530
Effektivare organisation kring samordnare inom hemtjänsten	2023-05-22	Tf verksamhetschef hemtjänst	-600		-1 200		-1 800	0
Vakanshållna tjänster	2023-05-22	Socialchef	-450	-600			-450	-600
Utvärdering digitala inköp	2023-05-31	Tf verksamhetschef hemtjänst	-75		-1 300		-1 375	0
Minska antal inhyrd rehabpersonal	2023-06-16	Verksamhetschef Hälso och sjukvård	-300	0			-300	0
Avsluta avtal databas JP INFO	2023-06-16	Verksamhetschef Administration och Digitalisering	-100	-75			-100	-75
Vakanshållna tjänster Myndighet	2023-09-18	Tf verksamhetschef Myndighet	-720				-720	0
Vakanshållna tjänster Individ och familjeomsorg	2023-09-18	Verksamhetschef IFO	-600				-600	0
Vakanshållna tjänster Administration och Digitalisering	2023-09-18	Verksamhetschef Administration och Digitalisering	-770				-770	0
Vakanshållna tjänster Funktionshinderomsorg	2023-09-18	Verksamhetschef Funktionshinderomsorg	-580				-580	0
Vakanshållna tjänster Äldreomsorg (hemtjänst)	2023-09-18	Tf verksamhetschef Äldreomsorg	-440				-440	0
Omfördelning av chefsresurs Hälso- och sjukvård	2023-09-18	Socialchef	-230				-230	0
Vakanshållna tjänster Äldreomsorg (särskilt boende)	2023-09-18	Tf verksamhetschef Äldreomsorg	-70				-70	0
Vakanshållna tjänster Hälso- och sjukvård	2023-05-18	Tf verksamhetschef Hälso- och sjukvård	-100	0			-100	0
Avsluta prenumeration av Strängnäs tidning	2023-05-16	Socialchef	-120				-120	0
Förslag till åtgärder								
Effektisera öppenvården					-3 300		-3 300	0
Summa årseffekt			-6 955	-1 205	-6 640	0	-13 595	-1 205

Åtgärderna som presenteras i åtgärdsplanen finns medräknade i helårsprognosen, om dessa åtgärder inte vidtagits hade underskottet och det prognostiserade underskottet varit ännu högre.

Utöver föreslagna åtgärder som redovisas i tabellen ovan pågår ytterligare insatser för budget i balans vilka beräknas få effekt 2024.

- Taxor och avgifter ses över för att säkerställa att Strängnäs ligger i likvärdighet med riket och beräknas skapa ökade intäkter.
- Egenavgifter för placeringar av barn, vuxna samt inom missbruk ska tas ut.
- Delegationsordningen har genomgått en revidering och riktlinjer revideras och tillskapas med syfte att skapa bättre styrning mot insatser och budget i balans.
- För att bibehålla kvalitet söks och nyttjas de statsbidrag som utlyses vilket bidrar till att finansiera pågående kvalitetshöjande arbete.

- Kontoret är restriktiva gällande inköp, utbildning och konferenser och en effektivisering av kostnader för hjälpmedel och förbrukningsartiklar pågår.
- Hemtjänsten arbetar för en effektivare organisation genom planering och schemaläggning med målet att minska sitt underskott.
- Fler öppenvårdsinsatser tillskapas för att bättre kunna erbjuda förebyggande insatser på hemmaplan vilket kan minska behovet av att externplacera.
- Arbeta med att säkra kompetensförsörjning för att minska beroendet till hyrpersonal pågår.
- Åtgärder för att förbättra arbetsmiljö och minska sjukfrånvaro pågår.
- Intensifierat arbete med att få ned antal ärenden där kommunens totala kostnad för hemtjänst inte är rimlig i förhållande till kostnad för särskilt boende pågår.
- Verksamhetsområde Funktionshinderomsorg och myndighet genomför gemensam planering för de nya boendena 2024 vilket innebär interna förflyttningar och i förekommande fall flytt till ordinärt boende.
- Projektanställning riktad mot ukrainska flyktingar har avslutats.
- Resurser flyttas och nyttjas där de bäst behövs.
- Handlingsplan för enheterna på myndighet framtagen för att bland annat se över placeringar.
- Handlingsplan för alla enheter med underskott är framtagen.
- Andelen konsulter inom myndighet ska minskas, målsättningen är en nollvision 2024.

Om föreslagna samt planerade åtgärder inte får den effekt som önskas krävs ytterligare åtgärder i form av att exempelvis se över icke lagstadgade verksamheter.

Investeringsredovisning

	Utfall Jan - Okt 2023	Budget helår 2023	Återstår helår 2023	Prognos helår 2023	Beräknat utfall t.o.m. 2023	Total budget t.o.m. 2023	Beräknas återstå t.o.m. 2023
It- och digitalisering	-1.4	-7.4	6.0	-7.2	-7.4	-7.4	-0.0
Maskiner och inventarier	-5.2	-7.7	2.4	-7.7	-7.7	-8.2	0.5
Summa Investeringar	-6.7	-15.1	8.4	-14.9	-15.1	-15.6	0.5

Kommentarer till årets utfall och helårsprognos innevarande år

Under perioden januari till oktober har socialnämnden bland annat investerat i en traktor, möbler samt liftmotorer och åkvagnar för ett sammanlagt värde på 6,7 miljoner kronor. Resterande investeringsbudget är främst planerad att användas till frånluftsvärmepumpar till de särskilda boendena samt digitala nycklar till äldreomsorgen.

Kommentarer till total budget och prognos

Socialnämndens totala investeringsbudget sedan projektets start uppgår till 15,6 miljoner kronor. Av dessa har 0,5 miljoner kronor överförts från 2022 års investeringsbudget. De totala investeringskostnaderna fram till 2023 beräknas uppgå till ca 15,1 miljoner kronor vilket är 0,5 miljoner kronor lägre än budgeterat. Avvikelsen finns inom maskiner och inventarier och beror framför allt på fördröjningar i färdigställandet av verksamhetslokaler. Att iordningställandet av verksamhetslokaler fördröjts kan försvåra planeringen för kommande investeringsbehov ifall dessa investeringsmedel inte kan flyttas över till nästkommande år.

Förklaringar till måtten i ovanstående tabell

Beräknat utfall t.o.m. 2023 = Totalt utfall från projektets början t.o.m. december 2023 (utfall t.o.m. september 2023 plus prognos oktober-december 2023).

Total budget t.o.m. 2023 = Total budget från projektets början t.o.m. december 2023.

Beräknas återstå t.o.m. 2023 = Skillnaden mellan *Beräknat utfall t.o.m. 2023* och *Total budget t.o.m. 2023*.